

Rågvete, L7-212

Sven-Åke Rydell, Hushållningssällskapet Rådgivning Agri AB

Många nya sorter finns numera att välja på om man söker en ersättare till Dinaro som avkastar bra men tyvärr är känslig för gulrost. Största sort just nu är Tulus från SSd men nykomlingarna Empero från SW samt Borwo och Sequenz från SSd är alla av intresse för odling som foderspannmål eller för etanolproduktion.

Tulus från SSd är för andra året i rad mätare i försöken med rågvete och fortsätter att hålla en bra avkastning, Tyskland är ursprungsland för Tulus som är en medeltidig sort med ett långt strå men som ändå har klarat stråstyrkan riktigt bra. Dessutom har Tulus ett hängande ax som gör att sorten blir något mindre känslig för fältgroning. Sorten har ännu inte drabbats av gulrostproblem samt har en bra vinterhärdighet.

Empero från SW är nu också ute på marknaden och ser intressant ut med bra avkastning. Det är en medellång sort med bra stråstyrka och den har klarat gulrosten bra. Empero kommer från SW:s egna förädlingsprogram har hög tusenkornvikt och är en medeltidig sort. Erfarenheten från område F är begrän-

sat men har klarat de senaste två vintrarna riktigt bra. I tabell 1 finns årets skördesiffror och flerårsmedeltal uppdelade områdesvis.

Borwo från SSd har visat god avkastningsförmåga i D-E området men lite ojämnare i F. Ett medellångt strå samt hög volymvikt och tusenkornvikt. Stråstyrkan ser lovande ut och har klarat sjukdomarna riktigt bra. Sequenz är ytterligare en sort från SSd som ser lovande ut. Den har ett ganska långt strå, bra stråstyrka men ligger något sämre till på fältgroning. Den verkar klara vinter bra.

Triticon från SSd har haft något ojämn skörderesultat i vårt område. Sorten skall sås tidigt för att hinna växa tillräckligt på hösten för att få ut dess skördepotential. Vid sena utsädesleveranser kan såtidpunkten ofta bli för sen för att vara optimal för sorten. Triticon skall enligt förädlaren passa mycket bra på lätt jord tack vare dess långa strå och tidiga mognad. Sorten använd oftast inom ekoodling i dag då den klarat gulrostproblematiken bra. En klart positiv egenskap är att Triticon har bra fältgroningsegenskaper.

Tabell 1. Rågvete. Avkastning årsvis 2009-2011 samt medeltal 2007-2011 Mätare: Tulus

Område	D+E				F				
	2009	2010	2011	Medel 2007-2011	2009	2010	2011	Medel 2007-2011	
Sort/Årtal									
Tulus	kg/ha	7 230	7 500	9 410	8 510	10 430	7 740	6 550	8 760
	rel.tal	100*	100*	100*	100	100	100	100	100
Dinaro		64	89	89	88	91	99	97	94
Triticon		89	89	102	89	70	92	88	82
Sequenz		93	92	98	94	93	108	107	98
Borwo		93	95	100	97	87	105	101	95
Emporo		88	109	95	98		103	102	96
Preludio		81	89	94	90			101	
Remiko		93	100	101	99			97	97

I tabell 2 redovisas % fältgroning men man bör vara lite försiktig med dessa jämförelser då sorterna drabbas olika beroende på ganska stora skillnader i mognad. Det är ju en mycket intressant egenskap och kanske rågveteets andra akilleshäla efter gulrost då det tyvärr ganska ofta händer att utsädesodlingar redan har grott i fält före skörd. I tabell 3 redovisas sortegenskaper för alla sorter.

Dinaro från SW har haft en nästan unik hög avkastningspotential men är tyvärr också mycket känslig för den nya rasen av gulrost som slog till med full kraft 2009. Sorten odlas fortfarande och är man uppmärksam och bekämpar gulrost så är det en högvastande sort. Under 2011 var det få försök som drabbades av gulrost men på Gyltinge utanför Linköping fanns det gulrost i en enda sort och det var Dinaro. Detta visar ju sortens känslighet men även att växtförädlingen går framåt då alla andra sorter var friska.

Behandlingseffekten i vårt område detta år beror inte enbart av gulrost då även sorter utan angrepp har givit relativt höga behandlingseffekter. I tabell 4 redovisas behandlingseffekten för året och 5-årsmedeltal. Sortförsöken är behandlade blockvis med 0,25 l Flexity + 0,25 l Tilt Top vid DC 31 samt 0,4 l Proline + 0,25 l Comet vid DC 37-39 samt 0,25 l Tilt Top vid DC 55-59. Både obehandlat och behandlat är insektbekämpat vid DC 45-47 med 0,5 l Sumi Alpha. Denna

Tabell 2. Rågvete. Fältgroning % i område D-F

Sort	2007-2011	
	%	
Tulus	10	
Dinaro	18	
Triticon	9	
Sequenz	15	
Borwo	9	
Emporo	12	
Preludio	9	
Remiko	12	

omfattande behandling ska inte ses som en rekommendation utan har valts för att visa vad sorterna kan prestera om de hålls friska.

Sortegenskaper

TULUS (SSd) är en tysk medeltidig sort med mycket hög avkastningspotential speciellt i område D-F. Den har ett långt strå och bra stråstyrka samt har klarat vinterhärdigheten bra. Rymdvikten är relativt låg men har en stor kärna. Mognar medeltidigt och har haft små sjukdomsangrepp.

DINARO (SW) är en polsk kortstråig medeltidig sort med mycket bra stråstyrka. Medeltidig mognad med mycket hög avkastningsförmåga samt god vinterhärdighet. Låg rymdvikt och en medelstor kärna, hög halt av stärkelse och mycket känslig för gulrost.

Tabell 3. Rågvete. Beståndsegenskaper för olika sorter. Femårsmedeltal 2007-2011

Sort	Plantor Vår %	Strå-längd cm	Strå-styrka, %	Mognad dagar	Liter-vikt g	Tusen-kornvikt g	Protein-halt %	Stärkelse %
Tulus	93	99	90	314	707	48,5	11,8	73,7
Dinaro	89	83	93	314	694	40,2	11,2	75,4
Triticon	92	103	81	312	717	48,7	12,9	73,6
Sequenz	94	93	92	315	717	46,2	11,7	74,1
Borwo	92	91	92	317	726	47,8	11,5	73,9
Emporo	93	85	95	315	706	48,8	11,4	
Preludio	95	86	92	314	711	42,5	11,6	
Remiko	94	87	90	315	714	44,7	11,6	

Tabell 4. Rågvete. Avkastning 2011 samt 2007-2011. Obehandlat och behandlings-effekt i kg. Mätare: Tulus. Område D-F

Sort	2011		2007-2011	
	Skörd Obehandlat	Behandlings- effekt i kg	Skörd Obehandlat	Behandlings- effekt i kg
Tulus	7 700	+ 680	8 950	+ 650
Dinaro	7 090	+ 960	8 180	+ 700
Triticon	7 240	+ 680	7 730	+ 330
Sequenz	7 700	+ 580	8 570	+ 540
Borwo	7 830	+ 320	8 760	+ 80
Emporo	7 670	+ 320	8 740	+ 510
Preludio	7 590	+ 720	8 390	+ 320
Remiko	7 690	+ 570	8 850	+ 470

TRITICON (SSd) är en tysk tidig sort med långt strå. Kräver en bra och tidig etablering för att kunna utnyttja sin avkastningspotential och passar bäst på lättare jordar. Ojämn skördenivå i Mellansvenska försök, troligen på grund av något för dålig vinterhärdighet men med högre avkastning i södra Sverige.

SEQUENZ (SSd) är en tysk sort med bra och jämn avkastning samt hög rymdvikt. Högt protein- och stärkelsehalt med relativt långt strå samt en god stråstyrka och lovande vinterhärdighet.

BORWO (SSd) är en polsk sen sort som visat god avkastningsförmåga. Den har ett medel långt strå och relativt hög volymvikt och tkv. Stråstyrkan ser lovande ut och den har små behandlingseffekter i försöken vilket tyder på att sorten klarat sjukdomarna bra.

EMPERO (SW) är en holländsk kortstråig tidig sort med mycket bra stråstyrka. Tidig mognad och relativt hög tusenkornvikt. Bra avkastning och lovande vinterhärdighet.

REMIKO (SW) är en polsk sort med medel-långt strå och bra stråstyrka. Bra avkastning och lovande vinterhärdighet. Kommer troligen på marknaden om några år.

Tabell 5. Rågvete. % Septoria 2011 i obehandlat

Omr Plats	D Norrköping	E Munkedal	Sverige 2007-2011
Tulus	5	23	4
Dinaro	10	30	5
Triticon		21	12
Sequenz	3	23	6
Borwo	2	18	3
Emporo	8	58	6
Preludio	3	45	9
Remiko	1	5	8

